

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Vis Nemeseos in persequendis malis, præsertim torquendiâ conscintiâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

SYMBOLVM LXXXV.

Adastréa, seu Adastria, aut Nemesis ultrix dea.

Ex Variis.

Ethicè.

Vis Nemeseos in persequendis malis, præsertim torquendâ conscientia.

A *Dastréa*, Jovis ac *Necessitatis* filia, alio nomine *Nemesis*, scelerum vindex acerrima, quam nemo flagitiosus, vi aut clam effugere potest. Virtutum quoque remuneratrix est, & quidquid facere deceat, ostendit. Vocatur *ἀδράστεια* vel ab *Adastro* Argivorum Rege, qui primus Nemesei templum erexit; vel *παρὰ τὸ αἰεί δρᾶν*, (*δράω*, efficio, exequor,) quod semper exequatur, quasi *αἰεί δράστεια*; quam nihil impediât, nihil frustretur; quæ nihil infectum relinquat & impunitum; vel ut Pausanias ait, *ἀπὸ τῆς διδρασκῆς*, fugere, quod scilicet nemo nocens meritam poenam unquam effugerit, etiamsi aliquando tardius assequatur eum. *Nemesis* dicta est, à *νεμεσάω* succenseo, indignor, sive à *νεμῶ*, quod bona & mala distribuat, nam *νεμῶ* seu *νεμῶν*, distribuo, divido. *Rhamnusia* dicta est ab oppido Rhamnunte, regionis Atticæ, ubi templum habuit. Est autem *Adastréa*, præsertim insolentiæ & arrogantia ultrix. De hac Ammianus lib. 14. *Nemesein* ajunt, ex opinione veterum Theologorum lunæ superpositam, generali potentia præsidere fati, omnia terrena despectantem, & reginam & arbitram rerum omnium: quæ præcipuè fastui infensa, nunc erectas mentium cervices opprimit & enervat; nunc bonos ab imo suscitans, ad bene vivendum extollit. Huic antiquitas addidit *pennas*, celeritatis symbolum: dedit *gubernaculum* & *rotam*, significans illam per omnia discurrentem, singula moderari. Plato in legib. vocat *δίκης ἄγγελον* *Angelum justitiæ*, in malos advertentem per Furias. Quidam à *Synteresi* seu malè, rectève factorum conscientia non distinguunt. Pingitur vel cum freno equorum, & mensura cubitali, seu norma rectangulari, quod refractarios domet, ac mensurâ omnia dimetiatur; vel cum alis, in rota pedibus subjectâ; quod celerrimè nocentes premat, omnémque mundi fortunam calcet. Horat. lib. 3. Od. 2.

Rarò

Rarò antecedentem scelestum

Deseruit pede pœna claudo.

Vide Alciatum emblemate XXVII.

Ethica.

Peccati comes est supplicium, quod & qui luit, & qui non luit, miser est: hic quidem, quia non sanatur: ille autem, quia, ut alii multi salvi sint, interit. Plutarchus ait: ut amnes quidam repente se condunt sub terram, nihilominus eò perferuntur, quò tendunt: ita Numinis iræ licet occultæ, tamen in extremas calamitates inferunt aliquando nocentes. Et Tibullus eleg. 9.

(a) Ah miser: & si quis primò perjuriam celat;

Sera tamen tacitis Pœna venit pedibus.

Siracides monet cap. 5. *Ne dixeris: peccavi, & quid mihi accidit triste? Altissimus enim est patiens redditor.* Tarditatem supplicii gravitate compensat. Juxta adagium: *Dii laneos habent pedes*, quibus lente ad vindictam procedunt: sed ferreas manus, quibus validos infligunt ictus & verbera. Serò molunt superam mola: superbis frangunt tandem cornua. Semper vigilat divinus Oculus, & ferius, citius, vocat ad pœnam nocentes: differt ultionem, non aufert. Quanquam conscientia sceleris ipsa sibi Nemesis est & carnifex. *Sonitus terroris semper in auribus impii* Job. 15. Artemon homo improbilissimus semper letitica vehebatur, & domi confidens, duos famulos scutum supra caput gestare jubebat, ne quid ex alto decidens, aut improvisum telum ferret. Plutarch. *Dionysius* Syracusanorum tyrannus, tonsoris metu, tondere filias suas docuit: neque his adultis, ferrum ausus est committere, sed candentium juglandium, aut nucum putaminibus, barbam sibi & capillos aduri jubebat: lectum quasi castra, latâ fossâ cinxit, in quem se ligneo ponte recipiebat. *Mithridates*, Rex Ponti, cum somnum caperet, custodiam sui, tauro, equo, cervo commisit, qui ad hoc mansuefacti, ut, si quis accederet, ille mugitu, alter hinnitu, tertius propria sua voce dormientem excitarent. *Ælian.* lib. 7. c. 66. *Clearchus*, Ponticus tyrannus, somni tempore serpentis in morem, se in arcam condebat. *Argivus Aristodemus* pensili porta, scalis subtractis, gallinarum in morem, se in superius coenaculum abdebat. Nec metus tantum malè sibi conscios torquet, sed tristes etiam larvæ immituntur à Nemese,

quæ

(a) *Vix Nemeseos in persequendis malis.*

quæ nocentes exagitant. *Theodoricus* Italiae tyrannus, postquam Joannem, summum Pontificem, Ravennæ in carcere, squalore, & inedia necavit; *Symmachum* & *Boërium*, viros consulares, truncavit capite; passimque sæviit in Orthodoxos, Arrianus ipse; supervénit denique sera quidem, sed severa Numinis ultio. Cœnanti ingentis caput piscis erat appositum: id Symnachi nuper à se occisi caput, torvis oculis, exertisque dentibus, cum sævitiae exprobratione ei minitari visum, adeò conterruit, ut correptus maniam, miserrimè periret, anno Ch. 526. regni 33. Recentius est, quod scribit Lobbetius de flagellis peccat. c. 3. & ex eo Henricus Engelgrav. Dom. 5. post Epiph. Juvenis quidam Germanus, cum unicum heri filiam, quam efflictim deperibat, propter inopiam obtinere non posset, crudele facinus aggressus est. Primò hospitem suum, benè nummatum mercatorem, obruncat & spoliat: tum quasi recen-ter acceptà à suis pecunià, lucupletior factus, matrimonium extorquet. Jam votis potitus, se & familiam honestè componit, itaque se gerit, ut in senatum admitteretur: hæsit tamen semper in oculis, ad latus, in tergo ultrix Nemesis, & eadem tactam, dirè ingressit. Impatiens occulti tortoris, cum fortè in senatu de prædonis alicujus capite sententiam deberet ferre; redux domum, petit jentaculum: apponit uxor caput vitulinum. Hic ille vehementer exhorre, & expallescere: jussit uxorem cum capite humano facessere. Inde reversus in Senatum, cum sententiam in ordine rogaretur, respondit: prædonem quidem capitis esse reum; se verò pari, vel majore etiam dignum supplicio: simulque exponit facinus suum, omnibus hæctenus ignotum. Invasit audientes stupor: atque ut dictis fieret fides, itum est in ejus domum: eruitur terra, inveniuntur mercatoris ossa, scelus manifestatur. Latà igitur in reum sententià, pari cum prædone supplicio afficitur. Lentiùs & hunc infecuta est Nemesis, allecuta tamen est. Verè Seneca. *Scelera quandoque tuta esse possunt; secuta nunquam.* Eruditè de Nemese scribit Carolus Paschasius lib. de virtut. & vitiis c. 40. ubi inter alia: Hæc est illa dea coelo demissa ad Principes, ac tantopere celebrata Nemesis bonorum benignissima præmiatrix, & impiorum factorum accerrima ultrix. Hanc fecerunt Justitiæ filiam, quæ ex abdita quadam, ac mortalibus oculis inaccessiblei statione, tanquam ex editissima arce, omnia humana despectat. Inde ex hominibus alios suspensos tenet, an puniri debeant, donec resipiscant; alios mox punit; ac dum citò puniendo, pauculos emendat: tardè plectendo multos juvat, atque ad salutem revocat. Habet quo-

que

que hæc dea suos delatores, si non alios; certè ipsas umbras, ac manes, scelerum quemque suorum intus accusantes; habet suos tortores & carnifices, hoc est, furias, quæ perpetuò obversantur oculis improborum. Hujus Numinis est quoddam perenne lumen homini inditum, cujus vi, reipublicæ moderator puniendo & ulciscendo prævidet, quid sequi, quid vitare debeat. Eos, qui castigariùs vivunt, fovet; divinis monitis reluctantes, periculi admonet: comploratos agit præcipientes. Hæc ille doctè. De privata cujusque Nemese Marsilius Ficinus insignis Philosophus, quatuor, inquit, in homine insunt: In *mente* lex, quid agendum sit, quid non dicitans: in *ratione* iudicium distinctiore quadam argumentatione discernens, quod in hac vel illa actione honestum vel turpe: in *voluntate* iustitia, quæ eligat aut prosequatur, quod ratio per mentis leges sequendum vel fugiendum dictaverit: in *imaginatione* Nemesis, quæ turpibus actionibus, verbisque succenseat, ac legitime indignetur.

SYMBOLUM LXXXVI.

Charites seu Gratia.

Ex Paris.

Ethicè.

1. Trium Gratiarum officia. 2. Lingua gratiosa. 3. Indoles Gratiosa.

Iovis & *Eurynomes* filia, dicta sunt ἀπὸ τῆς χαρῆς, à gaudio. Latine à *gratia*, quæ significat beneficium, quia gratis datur; item leporem, venustatem, oblectationem. Tres præcipuè numerantur. (a) 1. *Aglaiâ*, à splendore & claritate nomen trahens: quia beneficium debet esse splendidum & sine sordibus. 2. *Thalia viriditatem* indicat, quod beneficii memoria semper virere debeat, & nunquam marcescere. 3. *Euphrosyne*, lætitiâ & hilaritatem nomine præfert: non minus enim in dando, quàm in accipiendò hilarem esse decet. *DEVS ipse hilarem datorem diligit.* 2. Cor. 9. Pinguntur nudæ, aut pellucidis vestibus, solutisque Zonis, virginès eadem & hilares, manibus inter se connexæ. Quarum una exprimitur averso corpore, quasi à nobis recedens: duæ autem ad nos conversæ, quasi accedentes: quia cum unum à nobis in

V V V

alios

(a) Charitum seu Gratiarum nomina, habitus, officia.